

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет філософський
Кафедра філософії

Затверджено
На засіданні кафедри філософії
факультету філософського
Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № 1 від 30 серпня 2022 р.)

Завідувач кафедри проф. Карась А. Ф.

**Силабус з навчальної дисципліни «Філософія»,
що викладається в межах ОПП
першого (бакалаврського) освітнього рівня
для здобувачів зі спеціальності 232 Соціальне забезпечення**

Львів, 2022

Назва курсу	Філософія
Адреса викладання курсу	Львівський національний університет ім. Івана Франка м. Львів, вул. Університетська, 1.
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Філософський факультет, кафедра філософії
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань 23 Соціальна робота Спеціальність 232 Соціальне забезпечення
Викладач (-і)	Скринник Зоя Едуардівна, доктор філософських наук, професор
Контактна інформація викладача (-ів)	maskrynya@ukr.net zoia.skrynnyk@lnu.edu.ua 097 449 42 38
Консультації по курсу відбуваються	Вівторок (16.30-18.00) – кафедра філософії, авд.316; в день проведення лекційних занять, або онлайн, за попередньою домовленістю, через контактування zoia.skrynnyk@lnu.edu.ua
Сторінка курсу	https://filos.lnu.edu.ua/employee/skrynnyk-zoia-eduardivna
Інформація про курс	Дисципліна «Філософія» є нормативною дисципліною з спеціальності 232 Соціальне забезпечення
Коротка анотація курсу	<p>Курс філософії націлений на формування основ наукового світогляду студентів, засад їх методологічної культури, зокрема:</p> <p>Розділ “Історичний розвиток класичної філософії” спрямовує увагу студентів на зміст історичної еволюції самосвідомості людства, дає йому ключ до розуміння світоглядних орієнтирів людини на основних етапах розвитку суспільства. Наголошено на спадковості і поступальності в процесі духовної еволюції людства.</p> <p>Розділ “Предмет і проблематика некласичної філософії” дає студентіві розуміння основних проблем філософії та вміння орієнтуватися у численних і багатоманітних за змістом підходах до їх розв’язання.</p>

	<p>Зосереджено увагу на питаннях відношення людини до світу та до самої себе, виробленні життєвої позиції особистості у контексті складних проблем, які розв'язує людство у XXI столітті.</p> <p>Розділ “Розвиток філософської думки в Україні” допомагає усвідомити зміст і специфіку основних принципів національного світогляду у контексті розвитку світової філософії. Підкреслено роль філософії як внутрішньої основи національної культури та ментальності.</p>
<p>Мета та цілі курсу</p>	<p>Мета курсу: засвоєні при вивченні курсу знання мають стати теоретичною основою світосприйняття, практичної або дослідницької діяльності, особистої життєвої позиції майбутнього фахівця.</p> <p>Цілі курсу:</p> <ul style="list-style-type: none"> • пояснювати моделі природних та соціальних явищ, з погляду фундаментальних принципів і знань, на основі розуміння основних напрямів сучасної науки; • застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати; • виконувати міждисциплінарний аналіз явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах; демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних мотивів, поваги до різноманіття думок, індивідуальних та культурних відмінностей. <p>Під час вивчення курсу будуть забезпечені такі компетентності:</p> <p>Загальні:</p> <p>ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 10. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК 16. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>Спеціальні:</p> <p>СК 1. Здатність аналізувати суспільні процеси пов'язані з соціальним розвитком держави.</p> <p>СК 13. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів у професійній діяльності.</p> <p>СК 14. Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.</p>

Література для вивчення дисципліни

Основні рекомендовані джерела

1. Предмет і проблематика філософії: Навчальний посібник. / За заг.ред. М.А.Скринника, З.Е.Скринник. – Львів: ЛБІ, 2001. - базовий. Надається в базі навчальних матеріалів Teams. https://teams.microsoft.com/_/#/apps/d7958adf-f419-46fa-941b-1b946497ef84/sections/MyNotebook
2. Скринник З.Е. Філософія. Конспект лекцій та матеріали для самостійного вивчення. Навчально-методичний посібник» – Львів: Університет банківської справи, 2020. 181 с. Надається в базі навчальних матеріалів Teams. https://teams.microsoft.com/_/#/apps/d7958adf-f419-46fa-941b-1b946497ef84/sections/MyNotebook
3. Губерський Л. Філософія. Базовий підручник для студентів вищих навчальних закладів – К.: Фоліо, 2018. <https://book-ye.com.ua/catalog/filosofiya/filosofiya-bazoviy-pidruchnyk-dlya-studentiv-vyshchikh-navchalnykh-zakladiv/>
4. Ю.М.Вільчинський, С.В.Вільчинська, З.Е.Скринник. Розвиток філософської думки в Україні : навч. посібник, рекомендований МНО України – 3.- є вид. – К.: КНЕУ, 2014. Електронний ресурс надається в Teams. http://catalog.library.tnpu.edu.ua:8080/library/DocDescription?doc_id=695533
5. Українська людина в європейському світі: базові виміри ідентичності»: навчальний посібник / кол. авторів; за ред. Т.С.Смовженко, З.Е.Скринник. – К.: УБС НБУ, 2015. <https://crafta.ua/uk/lots/6536763342-ukrayinska-lyudina-v-yevropyayskomu-sviti-vimiri-identichnosti-navch>

Додаткові рекомендовані джерела

6. Hoyningen-Huene Paul. Reconstructing Scientific Revolutions: Thomas S. Kuhn's Philosophy of Science. University of Chicago Press (1993). <https://philpapers.org/rec/HOYRSR>
7. Stanford Encyclopedia of Philosophy. [Electronic resources]. Access mode: <https://plato.stanford.edu>
8. Toulmin St. Foresight and Understanding. An enquiry into the aims of science. Indiana, 1961. https://books.google.com.bn/books?id=Cv62AAAAIAAJ&hl=ms&source=gbs_book_other_versions_r&ad
9. Дахній А. Нариси історії західної філософії XIX-XX ст.: навч.посібник / Андрій Дахній. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/elcat/new/detail.php3?doc_id=1660272
10. Рижак Л.В.Філософія як рефлексія духу. Навч.посібник.- Львів, 2015. <https://filos.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/Ryzhak-L.-Filosofia-ia-refleksija-dukhu-navchal-nyy-posibnyk.pdf>

Інформаційні ресурси та онлайн бібліотеки:

<http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/>

<http://sites.utoronto.ca/elul/Main-Ukr.html>

https://openlibrary.org/works/OL28537856W/Philosophical_Magazine_a_Journal_of_Theoretical_Experimental_and_Applied_Physics

	https://eric.ed.gov/?q=philosophy https://www.newlib.org.ua/ https://javalibre.com.ua/java-book/genre/philosophy/page/1
Тривалість курсу	Один семестр (II).
Обсяг курсу	32 годин аудиторних 3 них: <ul style="list-style-type: none"> • 16 годин лекцій • 16 годин семінарських занять • 58 години самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p style="text-align: center;"><u>Після завершення курсу студент повинен:</u></p> ПРН 2 Ідентифікувати причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства та прояви соціально-економічних проблем у різних категорій населення; ПРН 7 Використовувати базові знання про принципи державної соціальної політики та шляхи соціального забезпечення населення; ПРН 11 Визначати соціальні проблеми та потреби і причини їх виникнення, тенденції розвитку, наслідки, соціальний стан певних категорій населення; ПРН 17 Пояснювати актуальні процеси у соціальній сфері та соціальному забезпеченні; ПРН 18 Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги; ПРН 20 Демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.
Формат курсу	Очний
теми	ДОДАТОК (схема курсу)

Підсумковий контроль, форма	Іспит
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з гуманітарних дисциплін.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	У викладанні лекційного курсу і проведенні семінарських занять практикуються наступні методи і технології навчання: інтерактивні, дискусійні лекції з використанням мультимедійного обладнання, семінари, практичні заняття, роботи в малих групах, командна робота, самостійна робота, кейси, ділові ігри, дискусії, індивідуальні заняття, консультації із викладачем, що розвивають аналітичні здібності та навички.
Необхідні обладнання	Дошка, водяні маркери або крейда, комп'ютер, мультимедійний проектор, мережа Інтернет – за умов дистанційного навчання.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за схемою:</p> <ul style="list-style-type: none"> • практичні заняття: 40 % семестрової оцінки; максимальна кількість балів 40; • розвиваючі аналітичні завдання з роботи над фрагментами першоджерел - 10% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 10; • іспит: 50% семестрової оцінки, максимальна кількість балів 50. <p>Підсумкова максимальна кількість балів 100.</p> <p>Для допуску до іспиту потрібно набрати, за результатами поточного контролю не менше 26 балів, максимально – 50. Бали за поточну успішність є середнім арифметичним балів за усі відповіді на семінарських заняттях впродовж семестру, та виконання завдань самостійної роботи за курсом.</p> <p>Академічна доброчесність: роботи студентів повинні бути їхніми оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів, становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і семінарські заняття курсу. Студенти мають повідомляти викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх термінів, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. Література. Література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p>

Враховуються бали, набрані на поточних заняттях, за самостійну роботу і бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час семінарів. Очікується, що всі письмові та усні роботи (виступи, повідомлення, доповнення) здобувачів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. При написанні письмових робіт, відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших здобувачів розглядаються як вияви можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в роботі здобувача є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Бали підсумкового оцінювання за курсом, визначені таким чином:

<p>Оцінка за шкалою ECTS – F К-сть балів 0 - 20 Оцінка за національною шкалою «2» – незадовільно</p>	<p>Відсутність знань з основ курсу</p>
<p>Оцінка за шкалою ECTS – FX К-сть балів 21 - 50 Оцінка за національною шкалою «2» – незадовільно</p>	<p>Знання основних понять та положень курсу: відтворення визначень основних філософських категорій, несистематизовані знання змісту конкретних напрямків та ідей окремих представників філософської думки.</p>
<p>Оцінка за шкалою ECTS – E К-сть балів 51 - 60 Оцінка за національною шкалою «3» – задовільно</p>	<p>Знання основних понять та положень курсу, здатність осмислено переказати потрібні фрагменти підручника та конспекту лекцій. Разом з тим брак уміння застосовувати знання абстрактних філософських понять та принципів для оцінки реальних проблем професійного, суспільного та особистого життя та прийняття власних рішень щодо них</p>
<p>Оцінка за шкалою ECTS – D К-сть балів 51 - 70 Оцінка за національною шкалою «3» – задовільно</p>	<p>Знання основних понять та положень курсу: відтворення та розуміння визначень основних філософських категорій, несистематизовані знання змісту конкретних напрямків та ідей окремих представників філософської думки, здатність осмислено переказати потрібні фрагменти підручника та конспекту лекцій. Разом з тим брак уміння застосовувати одержані знання абстрактних філософських понять та принципів для оцінки реальних проблем професійного, суспільного та особистого життя та прийняття власних рішень щодо них</p>
<p>Оцінка за шкалою ECTS – C</p>	<p>Знання основних понять та положень курсу: відтворення та розуміння визначень основних філософських категорій, систематизовані знання змісту конкретних напрямків та ідей окремих</p>

<p>К-сть балів 71 - 80 Оцінка за національною шкалою «4» – добре</p>	<p>представників філософської думки, здатність осмислено переказати потрібні фрагменти підручника та конспекту лекцій, інтерпретувати їх своїми словами, ілюструвати теоретичні положення прикладами. Студент виявляє елементарне вміння застосовувати одержані знання абстрактних філософських понять та принципів для оцінки окремих проблем професійного, суспільного та особистого життя.</p>
<p>Оцінка за шкалою ECTS – B К-сть балів 81 - 89 Оцінка за національною шкалою «4» – добре</p>	<p>Систематизовані знання категоріального апарату курсу, повне та логічне відтворення та розуміння визначень основних філософських категорій, здатність аналізувати фрагменти підручника та конспекту лекцій, інтерпретувати їх своїми словами, ілюструвати теоретичні положення прикладами, робити самостійні висновки щодо змісту конкретних напрямків та ідей окремих представників філософської думки. Студент виявляє достатнє вміння застосовувати одержані знання абстрактних філософських понять та принципів для оцінки проблем професійного, суспільного та особистого життя, а також приймати власні рішення щодо них. Він здатний пояснити логіку формування тих чи інших філософських концепцій, їх самостійно класифікувати, ідентифікувати та відкидати помилкові припущення. У своїх відповідях студент припускається лише окремих несуттєвих помилок</p>
<p>Оцінка за шкалою ECTS – A К-сть балів 90 - -100 Оцінка за національною шкалою «5» – відмінно</p>	<p>Систематизовані знання категоріального апарату курсу, повне та логічне відтворення та розуміння визначень основних філософських категорій, здатність аналізувати фрагменти підручника та конспекту лекцій, інтерпретувати їх своїми словами, ілюструвати теоретичні положення прикладами, робити самостійні висновки щодо змісту конкретних напрямків та ідей окремих представників філософської думки. Студент виявляє достатнє вміння застосовувати одержані знання абстрактних філософських понять та принципів для оцінки проблем професійного, суспільного та особистого життя, а також приймати власні рішення щодо них. Він здатний пояснити логіку формування тих чи інших філософських концепцій, їх самостійно класифікувати, ідентифікувати та відкидати помилкові припущення.</p>
<p>Питання до екзамену</p>	<p style="text-align: center;">Розділ I. «Прості» питання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Як ви розумієте твердження: філософія — це мистецтво жити? 2. Як ви розумієте твердження: філософія — це теоретично виражений світогляд? 3. У чому полягає відмінність мудрості від розуму? 4. Чому ми характеризуємо філософію не як науку, а як форму світогляду? 5. Які реалії людського життя вперше були усвідомлені людством саме у формі релігійних вірувань? 6. Охарактеризуйте зміст та функції онтології, гносеології, аксіології. 7. Які риси східної філософії відрізняють її від західного способу мислення? 8. Яку основну світоглядну ідею виражають системи філософії Давньої Індії? 9. Якою є основна проблема філософії конфуціанства? 10. У чому смисл принципу не діяння у даосизмі?

11. Яка проблема була центральною в досократівський період Давньогрецької філософії?
12. У чому суть зміни предмета філософії, яку здійснив Сократ?
13. З якою метою Сократ використовує метод діалектики?
14. Що нового вніс Аристотель у філософію твердженням, що єдиною реальністю може бути тільки світ тілесних речей?
15. Якою є центральна проблема середньовічної філософії?
16. Як розв'язує середньовічна філософія проблему співвідношення віри та знання?
17. Як аргументує Тертулліан свою тезу "Вірую, тому що це є абсурдно"?
18. У чому суть неоплатонізму як провідної традиції доби патристики?
19. Охарактеризуйте основні ідеї Т.Аквінського.
20. У чому смисл повернення до античного ідеалу людини в добу Відродження?
21. Охарактеризуйте зміст поняття «гуманізм доби Відродження».
22. У чому суть пантеїстичного вчення мислителів доби Відродження?
23. Розкрийте значення переконання: "Знання – то сила!" у новочасній філософії.
24. Чому гносеологічні проблеми опиняються у центрі уваги філософії Нового часу?
Які наслідки це має?
25. У чому суть емпіричної лінії у новочасній теорії пізнання?
26. У чому суть раціоналістичного напрямку в новочасній теорії пізнання?
27. Які онтологічні проблеми розглядалися у новочасній філософії?
28. Які етапи можна побачити в осмисленні проблеми субстанції у новочасній філософії?
29. Які основні здатності пізнання виокремлює І.Кант? Охарактеризуйте їх зміст.
30. Розкрийте зміст понять "річ для нас" та "річ у собі".
31. Який зміст має категорія «буття»?
32. Які підходи до розуміння субстанції існують у класичній філософії?
33. Хто з філософів стверджував: "у світі немає нічого, крім матерії, що рухається"?
34. У чому суть "основного питання філософії" за марксизмом?
35. Які форми руху матерії описує марксизм?
36. У чому суть кризи у фізиці, яка призвела до виникнення «фізичного ідеалізму»?
37. У чому суть визначення матерії В.Леніним?
38. У яких значеннях філософи вживають поняття "духовне", "ідеальне"?
39. Яка філософська течія визначає ідеальне як суб'єктивний образ об'єктивного світу?
Розкрийте суть цього визначення.
40. Якими чинниками пояснює марксистський матеріалізм походження свідомості?
41. Розкрийте зміст понять: гносеологічний оптимізм, скептицизм, агностицизм.
42. Як розуміють закономірності пізнавального процесу емпіризм та раціоналізм. У чому відмінність між ними?

43. У чому суть кореспондентної теорії істини Аристотеля?
44. Розкрийте суть принципу відображення у теорії пізнання.
45. Розкрийте суть теорії марксизму про роль суспільно-історичної практики у пізнанні.
46. Охарактеризуйте основні принципи марксистської гносеології:
47. У чому полягає відмінність прагматизму від марксистської гносеології?
48. Охарактеризуйте визначення істини у прагматизмі.
49. Охарактеризуйте етапи розвитку позитивізму.
50. Чим було зумовлене виникнення аналітичної філософії?
51. Наведіть і охарактеризуйте основні групи методів наукового пізнання
52. Охарактеризуйте основні особливості класичної науки.
53. Який зміст вкладає філософія у поняття «сутність людини»?
54. Охарактеризуйте принципи релігійно-філософського підходу до сутності людини.
55. У чому полягає відмінність функціонального підходу до людини від субстанційного?
56. За Е.Фроммом, у чому полягає сутність людського буття?
57. Яку класифікацію специфічно людських потреб створив Фромм?
58. Які культурно-історичні способи ставлення людини до світу виділяє М.Вебер?
59. Охарактеризуйте поняття та типи “соціальної дії” за М.Вебером.
60. Розкрийте суть вчення марксизму про суспільно-економічні формації.

Розділ II.

Питання підвищеної складності

61. Охарактеризуйте центральне питання німецької класичної філософії.
62. Аргументуйте твердження І. Канта: свідомість сама конструює предмет наукового пізнання.
63. У чому суть принципово нового кроку в розумінні людини, здійсненого І. Кантом?
64. Чому Кант був змушений обмежити розум, щоб дати місце вірі?
65. Розкрийте зміст принципу тотожності мислення та буття у Г. Гегеля.
66. Розкрийте зміст поняття «Абсолютна ідея» у Г. Гегеля.
67. Яким є філософське розуміння Бога за Г.Гегелем?
68. Сформулюйте головні принципи діалектичного методу.
69. За Гегелем, у чому полягає причина розвитку?
70. За Гегелем, яким є механізм розвитку?
71. За Гегелем, якою є спрямованість розвитку?
72. Охарактеризуйте поняття «матеріалізм», «ідеалізм», «дуалізм», «паралелістичний монізм».
73. Чому в кінці ХІХ ст. падає інтерес філософів до натуралістичної онтології?
74. Аргументуйте твердження: світ не розумний, він абсурдний за своєю природою.
75. Аргументуйте тезу Сартра: переживати повсякчасне розчарування – означає мати тверезу, нормальну та істинну свідомість.

76. Аргументуйте тезу: людина несе весь тягар світу на своїх плечах. Яка філософська течія її висунула?
77. Для якого філософського напрямку головне питання онтології – питання про смисл буття, а не про його сутність. Чому?
78. Охарактеризуйте зміст поняття «екзистенція» як "справжнє буття".
79. За екзистенціалізмом, де може людина знайти смисл, який вона шукає в речах навколишнього світу?
80. За Ясперсом, що є "справжнє існування" людини?
81. За Ясперсом, чому людині не варто шукати в історії свого призначення?
82. Поясніть, за Вернадським, суть поняття ноосфери та передумови її утворення.
83. У чому, за Тейяром де Шарденом, полягає зміст еволюції універсуму?
84. Які щаблі (етапи) еволюції проходить Всесвіт у своєму розвитку, за Тейяром де Шарденом?
85. Як ви розумієте твердження Тейяра де Шардена: “Якась душа витворюється на вершині світу”?
86. Поясніть зміст тези «неможливо пояснити свідомість, досліджуючи те, що свідомістю не є». Хто і з якою метою формулює цей принцип?
87. Що було основним добутком прагматизму в гносеології?
88. Розкрийте зміст теорії істини у позитивізмі.
89. У чому суть методологічної функції філософії щодо наукового пізнання?
90. Охарактеризуйте основні особливості неklasичної науки.
91. Охарактеризуйте основні особливості постнеklasичної науки.
92. Який зміст вкладає філософія у поняття «субстанційний та функціональний підходи до сутності людини»?
93. Який зміст вкладає філософія у поняття «самовідчуження людини»?
94. Чим відрізняються між собою соціально-субстанційний та натуралістично-субстанційний напрями у вченні про людину?
95. Що вважається субстанцією людського буття в марксизмі?
96. Яким чином філософія марксизму намагалася подолати відчуження людини? Якими були наслідки?
97. Аргументуйте тезу екзистенціалізму: людина – це істота, що приносить себе в жертву своєму призначенню.
98. У чому, на думку представників екзистенціалізму, полягає призначення людини?
99. У чому суть субстанційно-натуралістичної концепції людини?
100. Чому, за вченням біхевіоризму, у наука про людину повинна бути продовженням науки про природу?
101. Поясніть зміст поняття «генокультурна коеволюція» у соціобіології.

102. Розкрийте структуру психічного життя людини за Фрейдом та охарактеризуйте співвідношення між її елементами.
103. Аргументуйте твердження О.Конта: суспільство – це цілісна система, аналогічна живому організмові.
104. У чому суть концепції рівноваги в позитивізмі?
105. Розкрийте суть вчення позитивізму про зміст людської історії.
106. Розкрийте смисл понять «мілітарне" та індустріальне суспільство» в позитивізмі.
107. Розкрийте суть вчення К.Поппера про перехід від закритого суспільства до відкритого.
108. Як ви розумієте твердження марксизму: природа, суспільство і людське мислення розвиваються за одними й тими самими законами?
109. Обґрунтуйте тезу Е.Дюркгейма: вирішальною умовою виживання суспільства є консенсус. Чим такий підхід відрізняється від марксистського вчення про суспільство?
110. Охарактеризуйте поняття «ціннісно-нормативна система» у теорії Е.Дюркгейма. Опишіть її функції.
111. Охарактеризуйте поняття “нігілізм” у філософії Фрідріха Ніцше.
112. Охарактеризуйте поняття діонісійський початок та аполлонівський початок у філософії Ф. Ніцше.
113. Поясніть суть тези Ф. Ніцше: людина – це “линва, натягнута між твариною та надлюдиною – линва над прірвою”.
114. Через які образи Ніцше розкриває шлях до надлюдини? Поясніть їх символічний зміст.
115. Розкрийте зміст понять «культура» і «цивілізація» за О.Шпенглером та взаємовідношення між ними.
116. Розкрийте зміст поняття “вісь світової історії” за К.Ясперсом.
117. Розкрийте зміст поняття «бунт мас» у теорії Хосе Ортеги-і-Гасета.
118. Поясніть суть тези Д.Донцова: у провідній верстві українського суспільства слід шукати причини занепаду Української держави.
119. Чи правильно розглядати міфологічний світогляд як фантазії, якими архаїчна людина намагалася боротися зі своїм страхом перед невідомістю?
120. Аргументуйте твердження Платона, що “справжня сутність” усього є не світ речей, а світ ідей.

Розділ III.

Питання з історії української філософської думки

121. Охарактеризуйте три періоди у формуванні і розвитку філософських ідей в Україні.
122. Охарактеризуйте джерела світоглядних ідей Київської Русі.
123. Викладіть зміст «Слова про Закон і Благодать» митрополита Іларіона.
124. Розкрийте значення Києво-Могилянської академії у розвитку філософії в Україні та опишіть її діяльність.

	<p>125. У чому виявлялися у Києво-Могилянській академії філософські ідеї Відродження і Нового часу?</p> <p>126. Охарактеризуйте творчий шлях та основні філософські ідеї професорів Києво-Могилянської академії.</p> <p>127. Охарактеризуйте творчий шлях та основні філософські ідеї Теофана Прокоповича.</p> <p>128. Які причини спонукали Г.Сковороду стати мандрівним філософом? Поясніть вислів: «життя його стало філософією, а філософія – життям».</p> <p>129. Аргументуйте вчення Г.Сковороди про те, що все існуюче має дві натури. Охарактеризуйте ці дві натури.</p> <p>130. Поясніть зміст учення Г.Сковороди про те що Всесвіт складається з трьох світів.</p> <p>131. Яким чином, за Г.Сковородою, відбувається творення справжньої людини?</p> <p>132. Чому вчення Г.Сковороди та П.Юркевича постає як філософія „серця”? Який зміст має поняття „серця”?</p> <p>133. Які етапи пройшов український Романтизм у своїй еволюції? Дайте загальну характеристику романтичного світогляду.</p> <p>134. Охарактеризуйте соціально-філософську концепцію Кирило-Методіївського братства.</p> <p>135. Розкрийте зміст смисло-образів «правда», «слава», «свобода» у творчості Т.Шевченка. У чому він вбачає «правду» для України?</p> <p>136. Охарактеризуйте Шевченкове бачення української історії.</p> <p>137. Яку мету ставила у своїй діяльності «Руська Трійця»?</p> <p>138. Охарактеризуйте соціально-філософські ідеї В. Липинського та Д. Донцова.</p> <p>139. Охарактеризуйте соціально-філософські ідеї І.Франка і М.Драгоманова.</p> <p>140. Аргументуйте тезу О.Потебні: “мова – містичне ядро нації”.</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

ДОДАТОК
Схема курсу

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Матеріали	Література.*** Ресурси в інтернеті	Завдання, год с/р	Термін виконання
Тиждень 1-й 5 год.	<p>Тема I. Предмет філософії та її формування</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Філософія та світогляд. Історичні типи світогляду. Структурні елементи та функції філософського знання. 2. Філософські ідеї Давнього Сходу. 3. Філософія Давньої Греції <p>Як ви розумієте твердження: філософія — це мистецтво жити?</p> <p>Як ви розумієте твердження: філософія — це теоретично виражений світогляд?</p> <p>У чому полягає відмінність мудрості від розуму?</p> <p>Чому ми характеризуємо філософію не як науку, а як форму світогляду.</p> <p>Чи правильно розглядати міфологічний світогляд як фантазії, якими архаїчна людина намагалася боротися зі своїм страхом перед невідомістю?</p>	Лекція	<ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет і проблематика філософії: Навчальний посібник. / За заг.ред. М.А.Скринника, З.Е.Скринника. — Львів: ЛБІ, 2001. - базовий. 2. Скринник З.Е. Філософія. Конспект лекцій та матеріали для самостійного вивчення. Навчально-методичний 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кемп П. Переосмислення філософії як сили слова // Вісник Львівського університету. Серія: філософськ і науки. – Львів, 2008. - № 11. – с. 7-14. // Режим доступу http://old.filos.lnu.edu.ua/Visnyk/2008_11/1.pdf 2. Буньє Ж.-М. Розуми про мудрість / Ж-М. Буньє. – К.: Ніка-Центр, 2003. – 168 с. 3. Бичко А. К., Бичко І. В., Табачковський В. Г. Історія філософії: Підручник. – К.: Либідь, 2001. 4. Кремень В.Г., Ільїн В.В. Філософія: мислителі, ідеї, концепції: Підручник.– Київ: Книга, 2005.–528 с. 5. Лисий Василь. Мислити та мислення: їх збіг і його відсутність // Вісник львівського університету. Філософсько-політологічні студії Випуск 35. – 	3 год. Робота з конспектом лекцій, навчальним посібником «Предмет і проблематика філософії:» презентацією рекомендованими фрагментами першоджерел	Згідно семестрового плану

	<p>Які реалії людського життя вперше були усвідомлені людством саме у формі релігійних вірувань? Охарактеризуйте зміст та функції онтології, гносеології, аксіології. Які риси східної філософії відрізняють її від західного способу мислення? Яку основну світоглядну ідею виражають системи філософії Давньої Індії? Якою є основна проблема філософії конфуціанства? У чому смисл принципу не діяння у даосизмі? Яка проблема була центральною в досократівський період Давньогрецької філософії? У чому суть зміни предмета філософії, яку здійснив Сократ? З якою метою Сократ використовує метод діалектики? Аргументуйте твердження Платона, що “справжня сутність” усього є не світ речей, а світ ідей. Що нового вніс Аристотель у філософію твердженням</p>		<p>посібник» – Львів: Університет банківської справи, 2020. 181 с. (На електронних носіях)</p>	<p>Л.: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2021, с. 64 – 76.</p>		
<p>Тиждень 2-й, 6 год..</p>	<p>Тема І. Предмет філософії та її формування План: 4. Філософія та світогляд. Історичні типи світогляду. Структурні елементи та функції філософського знання. 5. Філософські ідеї Давнього Сходу. Філософія Давньої Греції</p>	<p>Дискусія, групова робота</p>	<p>1)Предмет і проблематик а філософії: 2)Скринник З.Е. Філософія. Конспект лекцій та матеріали для самостійного</p>	<p>1. Кемп П. Переосмислення філософії як сили слова // Вісник Львівського університету. Серія: філософськ інауки. – Львів, 2008. - № 11. – с. 7-14. 2. Буньє Ж.-М. Розудми про мудрість / Ж.-М. Буньє. – К.: Ніка-Центр, 2003. – 168 с. 3. Кремень В.Г., Ільїн В.В. Філософія: мислителі, ідеї, концепції: Підручник. – Київ:</p>	<p>4 год. Робота з конспектом лекцій, навчальним посібником «Предмет і проблематик а філософії:» презентацією рекомендова</p>	<p>Згідно семестрового плану</p>

			вивчення	Книга, 2005. – 528 с.	ними фрагментами першоджерел	
Тиждень 3-й 5 год.	<p>Тема 2. Філософія Середньовіччя, Відродження та Нового часу</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Філософія Середньовіччя 2. Філософія Відродження 3. Філософія Нового часу <p>Якою є центральна проблема середньовічної філософії? Як розв'язує середньовічна філософія проблему співвідношення віри та знання? Як аргументує Тертуліан свою тезу “Вірую, тому що це є абсурдно”? У чому суть неоплатонізму як провідної традиції доби патристики? Охарактеризуйте основні ідеї Т.Аквінського. У чому смисл повернення до античного ідеалу людини в добу Відродження? Охарактеризуйте зміст поняття «гуманізм доби Відродження». У чому суть пантеїстичного вчення мислителів доби Відродження? Розкрийте значення переконання: “Знання – то сила!” у новочасній філософії. Чому гносеологічні проблеми опиняються у центрі уваги філософії Нового часу? Які наслідки це має? У чому суть емпіричної лінії у новочасній теорії пізнання? У чому суть раціоналістичного напрямку в новочасній теорії пізнання?</p>	Лекція	<p>1)Предмет і проблематика філософії: 2)Скринник 3.Е. Філософія. Конспект лекцій та матеріали для самостійного вивчення</p>	<p>1.Захара І.. Лекції з історії філософії. - Л., 1997. 2. Філософія: Світ людини. Курс лекцій:навчальний посібник/ Табачковський В.,Булатов М. і ін. – К.:Либідь,2003.</p>	<p>3 год. Робота з конспектом лекцій, навчальним посібником «Предмет і проблематика філософії:» презентацією рекомендованими фрагментами першоджерел</p>	Згідно семестрового плану

	Які онтологічні проблеми розглядалися у новочасній філософії? Які етапи можна побачити в осмисленні проблеми субстанції у новочасній філософії?					
Тиждень 4-й 6 год	Тема 2. Філософія Середньовіччя, Відродження та Нового часу План: 1. Філософія Середньовіччя 2. Філософія Відродження 3. Філософія Нового часу	Дискусія, групова робота	1)Предмет і проблематик а філософії: 2)Скринник З.Е. Філософія. Конспект лекцій та матеріали для самостійного вивчення	1. Святий Августин. Сповідь. – К., 1999. Бичко А. К., Бичко І. В., Табачковський В. Г. Історія філософії: Підручник. – К.: Либідь, 2001. 2. Захара І.. Лекції з історії філософії. - Л., 1997, - С. 20 – 358. 3. Нестеренко В. Г. Вступ до філософії: онтологія людини. - К., 1995, - С. 7 - 25; 75 – 90.	4 год. Робота з конспектом лекцій, навчальним посібником «Предмет і проблематик а філософії:» презентацією рекомендованими фрагментами першоджерел	Згідно семестрового плану
Тиждень 5-й 5 год	Тема 3. Німецький класичний ідеалізм. План: 1. Філософія І. Канта • Теорія пізнання • Практична філософія 2. Філософія Г. Гегеля • Принцип тотожності мислення та буття. Учення про Абсолютну ідею • Діалектичний метод Охарактеризуйте центральне питання німецької класичної філософії. Які основні здатності пізнання виокремлює І. Кант? Охарактеризуйте їх зміст. Розкрийте зміст понять “річ для нас”	Лекція	1)Предмет і проблематик а філософії: 2)Скринник З.Е. Філософія. Конспект лекцій та матеріали для самостійного вивчення	1. Гегель, Г. В. Ф. Феноменологія духу / 3 нім. пер. П. Таращук; наук ред. пер. Ю. Кушаков. — К: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2004. 2. Дахній А. Нариси історії західної філософії XIX-XX ст.: навч. посібник / Андрій Дахній. — Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – С. 93-154. 3. Людмила Рижак. Філософія: підручник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2013. 650 с.	3 год. Робота з конспектом лекцій, навчальним посібником «Предмет і проблематик а філософії:» презентацією рекомендованими фрагментами першоджерел	Згідно семестрового плану

	<p>та “річ у собі”.</p> <p>Аргументуйте твердження І. Канта: свідомість сама конструє предмет наукового пізнання.</p> <p>У чому суть принципово нового кроку в розумінні людини, здійсненого І. Кантом?</p> <p>Чому Кант був змушений обмежити розум, щоб дати місце вірі?</p> <p>Розкрийте зміст принципу тотожності мислення та буття у Г. Гегеля.</p> <p>Розкрийте зміст поняття «Абсолютна ідея» у Г. Гегеля.</p> <p>Яким є філософське розуміння Бога за Г.Гегелем?</p> <p>Сформулюйте головні принципи діалектичного методу.</p> <p>За Гегелем, у чому полягає причина розвитку?</p> <p>За Гегелем, яким є механізм розвитку?</p> <p>За Гегелем, якою є спрямованість розвитку?</p>					
<p>Тиждень 6-й 6 год.</p>	<p>Тема 3. Німецький класичний ідеалізм. План:</p> <p>2.Філософія І. Канта</p> <ul style="list-style-type: none"> • Теорія пізнання • Практична філософія <p>2. Філософія Г.Гегеля</p> <p>3. Принцип тотожності мислення та буття. Учення про Абсолютну ідею</p> <p>Діалектичний метод.</p>	<p>Дискусія, групова робота</p>	<p>1)Предмет і проблематика філософії: 2)Скринник З.Е. Філософія. Конспект лекцій та матеріали для самостійного вивчення</p>	<p>1. Гегель, Г. В. Ф. Феноменологія духу / З нім. пер. П. Тарашук; наук ред. пер. Ю. Кушаків. — К: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2004.</p> <p>2. Дахній А. Нариси історії західної філософії XIX-XX ст.: навч.посібник / Андрій Дахній. — Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. — С. 93-154.</p> <p>3. Людмила Рижак. Філософія: підручник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка,</p>	<p>4 год. Робота з конспектом лекцій, навчальним посібником «Предмет і проблематика філософії:» презентацією рекомендованими фрагментами</p>	<p>Згідно семестрового плану</p>

				2013. 650 с. 4.	першоджерел	
Тиждень 7-й 5 год.	<p>Тема 4. Онтологічна проблематика в неklasичній філософії</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Категорія буття у філософії 2. Онтологічні проблеми в марксизмі 3. Екзистенціалізм – аналітика людського буття 4. Онтологічні ідеї В. Вернадського та еволюційна концепція П. Тейяра де Шардена. <p>Який зміст має категорія «буття»? Які підходи до розуміння субстанції існують у класичній філософії? Охарактеризуйте поняття «матеріалізм», «ідеалізм», «дуалізм», «паралелістичний монізм». Чому в кінці ХІХ ст. падає інтерес філософів до натуралістичної онтології? Хто з філософів стверджував: "у світі немає нічого, крім матерії, що рухається"? У чому суть "основного питання філософії" за марксизмом? Які форми руху матерії описує марксизм? У чому суть кризи у фізиці, яка призвела до виникнення «фізичного ідеалізму»? У чому суть визначення матерії Леніним? Аргументуйте твердження: світ не розумний, він абсурдний за своєю природою.</p>	Лекція	1)Предмет і проблематика філософії: 2)Скринник З.Е. Філософія. Конспект лекцій та матеріали для самостійного вивчення	1. Енциклопедія постмодернізму / Під н. . Вінквіста Ч. Е., Тейлора В. Е. / Пер. З фр. – К.: Вид-во Соломії Павличко “Основи”, 2003. – 503 с 2. Людина в есенційних вимірах.- К.: Наукова думка, 2004. 3. Людмила Рижак. Філософія: підручник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2013. 650 с. 4. Філософія. Світ людини. Курс лекцій / В.Г. Табачковський, М. О. Булатов, Н. В. Хамітов та ін. – К.: Либідь, 2003.	3 год. Робота з конспектом лекцій, навчальним посібником «Предмет і проблематика філософії:» презентацією рекомендованими фрагментами першоджерел	Згідно семестрового плану

	<p>Якими чинниками пояснює марксистський матеріалізм походження свідомості? Поясніть зміст тези «неможливо пояснити свідомість, досліджуючи те, що свідомістю не є». Хто і з якою метою формулює цей принцип?</p>					
<p>Тиждень 8-й 6 год.</p>	<p>Тема 4. Онтологічна проблематика в неklasичній філософії План: 5. Категорія н. у філософії 6. Онтологічні проблеми в марксизмі 7. Екзистенціалізм – аналітика людського н. 8. Онтологічні ідеї В. Вернадського та еволюційна концепція П. Тейяра де Шардена.</p>	<p>Дискусія, групова робота</p>	<p>1)Предмет і проблематика філософії: 2)Скринник З.Е. Філософія. Конспект лекцій та матеріали для самостійного вивчення</p>	<p>1. Енциклопедія постмодернізму / Під н. . Вінквіста Ч. Е., Тейлора В. Е. / Пер. З фр. – К.: Вид-во Соломії Павличко “Основи”, 2003. – 503 с 2. Людина в есенційних вимірах.- К.: Наукова думка, 2004. 3. Людмила Рижак. Філософія: підручник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2013. 650 с. 4. Філософія. Світ людини. Курс лекцій / В.Г. Табачковський, М. О. Булатов, Н. В. Хамітов та ін. – К.: Либідь, 2003.</p>	<p>4 год. Робота з конспектом лекцій, навчальним посібником «Предмет і проблематика філософії:» презентацією рекомендованими фрагментами першоджерел</p>	<p>Згідно семестрового плану</p>
<p>Тиждень 9-й 5 год.</p>	<p>Тема 5. Проблеми пізнання та істинності наукового знання у філософії . План: 1. Основні проблеми класичної гносеології. 2. Провідні гносеологічні напрями неklasичної філософії: а) Марксизм б) Прагматизм с) Позитивізм 3. Поняття методу та методології. 4. Філософія як методологія наукового пізнання</p>	<p>Лекція</p>	<p>1)Предмет і проблематика філософії: 2)Скринник З.Е. Філософія. Конспект лекцій та матеріали для самостійного вивчення</p>	<p>1. Гуссерль Е. Декартові розмірковування. Розмірковування перше // Генеза: Філософські студії. – 1998. – С. 1 - 96.. 2. Кун Т. Структура наукових революцій. – Port-Rail: Академ-Прес, 2001. – 226 с. 3. Людмила Рижак. Філософія: підручник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2013. 650 с. 4. Мельник Володимир Евристичний потенціал конструктивізму як</p>	<p>3 год. Робота з конспектом лекцій, навчальним посібником «Предмет і проблематика філософії:» презентацією рекомендованими фрагментами першоджерел</p>	<p>Згідно семестрового плану</p>

<p>5. Особливості класичної, некласичної, постнекласичної науки</p> <p>Охарактеризуйте основні питання класичної гносеології.</p> <p>Розкрийте зміст понять: гносеологічний оптимізм, скептицизм, агностицизм.</p> <p>Як розуміють закономірності пізнавального процесу емпіризм та раціоналізм. У чому відмінність між ними?</p> <p>У чому суть кореспондентної теорії істини Аристотеля?</p> <p>Розкрийте суть принципу відображення у теорії пізнання.</p> <p>Розкрийте суть теорії марксизму про роль суспільно-історичної практики у пізнанні.</p> <p>Охарактеризуйте основні принципи марксистської гносеології:</p> <p>У чому полягає відмінність прагматизму від марксистської гносеології?</p> <p>Охарактеризуйте визначення істини у прагматизмі.</p> <p>Що було основним добутком прагматизму в гносеології?</p> <p>Охарактеризуйте етапи розвитку позитивізму.</p> <p>Чим було зумовлене виникнення аналітичної філософії?</p> <p>Розкрийте зміст теорії істини у позитивізмі.</p> <p>У чому суть методологічної функції філософії щодо наукового пізнання?</p> <p>Наведіть і охарактеризуйте основні</p>			<p>методологічного принципу філософії науки. // Вісник львівського університету. Філософсько-політологічні студії Випуск 36. – Л.: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2021, с. 9 - 19.</p> <p>5. Нікітін Л. Віртуальна реальність як соціальне явище // Філософська думка, 1999. № 6.</p> <p>6. Петрушенко В. Л. Епістемологія як філософська теорія знання / В. Л. Петрушенко. – Львів: Вид-во держ. унів.«Львівська політехніка», 2000. – 296 с.</p> <p>7. Семенюк Е., Мельник В. Філософія сучасної науки і техніки. – Львів : Світ, 2006. – 152 с.</p>		
---	--	--	---	--	--

	<p>групи методів наукового пізнання</p> <p>Охарактеризуйте основні особливості класичної науки.</p> <p>Охарактеризуйте основні особливості некласичної науки.</p> <p>Охарактеризуйте основні особливості постнекласичної науки.</p>					
Тиждень 10-й 6 год.	<p>Тема 5. Проблеми пізнання та істинності наукового знання у філософії .</p> <p>План:</p> <p>1. Основні проблеми класичної гносеології.</p> <p>2. Провідні гносеологічні напрями некласичної філософії:</p> <p>d) Марксизм</p> <p>e) Прагматизм</p> <p>f) Позитивізм</p> <p>6. Поняття методу та методології.</p> <p>7. Філософія як методологія наукового пізнання</p> <p>8. Особливості класичної, некласичної, постнекласичної науки</p>	Дискусія, групова робота	1)Предмет і проблематик а філософії: 2)Скринник З.Е. Філософія. Конспект лекцій та матеріали для самостійного вивчення	<p>1. Енциклопедія постмодернізму / Під н. . Вінквіста Ч. Е., Тейлора В. Е. / Пер. з фр. – К.: Вид-во Соломії Павличко “Основи”, 2003. – 503 с</p> <p>2. Людина в есенційних вимірах.- К.: Наукова думка, 2004.</p> <p>3. Людмила Рижак. Філософія: підручник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2013. 650 с.</p> <p>4. Філософія. Світ людини. Курс лекцій / В.Г. Табачковський, М. О. Булатов, Н. В. Хамітов та ін. – К.: Либідь, 2003.</p>	4 год. Робота з конспектом лекцій, навчальним посібником «Предмет і проблематик а філософії:» презентацією рекомендованими фрагментами першоджерел	Згідно семестрового плану
Тиждень 11-й 5 год.	<p>Тема 6 . Проблема людини у філософії</p> <p>План:</p> <p>1. Специфіка філософського підходу до людини.</p> <p>2. Субстанційно-соціальна концепція людини:</p> <p>a) марксизм;</p> <p>б) екзистенціалізм</p> <p>3. Натуралістична інтерпретація людини.</p> <p>4. Релігійно-філософський підхід до</p>	Лекція	1)Предмет і проблематик а філософії: 2)Скринник З.Е. Філософія. Конспект лекцій та матеріали для самостійного вивчення	<p>1. Камю А. Вибрані твори. – К., 1991.</p> <p>2. Рижак Л.В. Філософія як рефлексія духу. Навч.посібник.- Львів, 2009.</p> <p>3. Сковорода Г. Пізнай у собі людину. – Львів, 1995</p> <p>4. Тейлор Ч. Джерела себе. Творення новочасної ідентичності / Пер. з англ. – К.: Дух і літера, 2005. – 696 с.</p> <p>5. Тейяр де Шарден Пьер.</p>	3 год. Робота з конспектом лекцій, навчальним посібником «Предмет і проблематик а філософії:» презентацією рекомендованими	Згідно семестрового плану

	<p>сутності людини. 5. <i>Функціональний підхід до сутності людини..</i></p> <p>Який зміст вкладає філософія у поняття «сутність людини»? Який зміст вкладає філософія у поняття «субстанційний та функціональний підходи до сутності людини»? Який зміст вкладає філософія у поняття «самовідчуження людини»? Чим відрізняються між собою соціально-субстанційний та натуралістично-субстанційний напрями у вченні про людину? Що вважається субстанцією людського буття в марксизмі? Яким чином філософія марксизму намагалася подолати відчуження людини? Якими були наслідки? Аргументуйте тезу екзистенціалізму: людина – це істота, що приносить себе в жертву своєму призначенню. У чому, на думку представників екзистенціалізму, полягає призначення людини? У чому суть субстанційно-натуралістичної концепції людини? Чому, за вченням біхевіоризму, у наука про людину повинна бути продовженням науки про природу? Поясніть зміст поняття «генокультурна коеволюція» у соціобіології. Розкрийте структуру психічного життя людини за Фрейдом та охарактеризуйте співвідношення між її елементами. Охарактеризуйте принципи релігійно-</p>			<p>Феномен человека. Преджизнь, жизнь, мысль, сверхжизнь. – М., 1987 6. Українська людина в європейському світі: базові виміри ідентичності»: навчальний посібник / кол. авторів; за ред. Т.С.Смовженко, З.Е.Скринник. – К.: УБС НБУ, 2015. 7. Чернієнко В.О. Природа засад ідентичності соціального суб'єкта: монограф. – Харків: Нац. аерокосм. ун-т «Харк. авіац. ін-т», 2010. – 304 с. 8. Шелер М. Сутність моральної особистості // Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрямки. – К., 1996.</p>	<p>фрагментами першоджерел</p>	
--	---	--	--	--	--------------------------------	--

	<p>філософського підходу до сутності людини У чому полягає відмінність функціонального підходу до людини від субстанційного? За Е.Фроммом, у чому полягає унікальність людського буття? Яку класифікацію специфічно людських потреб створив Фромм?</p>					
<p>Тиждень 12-й 6 год</p>	<p>Тема 6. Проблема людини у філософії План: 3. Специфіка філософського підходу до людини. 4. Субстанційно-соціальна концепція людини: а) марксизм; б) екзистенціалізм 6. Натуралістична інтерпретація людини. 7. Релігійно-філософський підхід до сутності людини. 5. Функціональний підхід до сутності людини..</p>	<p>Дискусія, групова робота</p>	<p>1)Предмет і проблематика філософії: 2)Скринник З.Е. Філософія. Конспект лекцій та матеріали для самостійного вивчення</p>	<p>1. Камю А. Вибрані твори. – К., 1991. 2. Рижак Л.В. Філософія як рефлексія духу. Навч.посібник.- Львів, 2009. 3. Сковорода Г. Пізнай у собі людину. – Львів, 1995 4. Тейлор Ч. Джерела себе. Творення новочасної ідентичності / Пер. з англ. – К.: Дух і літера, 2005. – 696 с. 5. Українська людина в європейському світі: базові виміри ідентичності»: навчальний посібник / кол. авторів; за ред. Т.С.Смовженко, З.Е.Скринник. – К.: УБС НБУ, 2015. 6. Чернієнко В.О. Природа засад ідентичності соціального суб'єкта: монограф. – Харків: Нац. аерокосм. ун-т «Харк. авіац. ін-т», 2010. – 304 с. 7. Шелер М. Сутність моральної особистості // Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрямки. – К., 1996.</p>	<p>4 год. Робота з конспектом лекцій, навчальним посібником «Предмет і проблематика філософії:» презентацією рекомендованими фрагментами першоджерел</p>	<p>Згідно семестрового плану</p>
<p>Тиждень 13-й</p>	<p>Тема 7. Новітня соціальна філософія План:</p>	<p>Лекція</p>	<p>1)Предмет і проблематика</p>	<p>1. Андрущенко В., Михальченко М. Сучасна</p>	<p>4 год. Робота з</p>	<p>Згідно семестрового</p>

<p>6 год.</p>	<p>1. Соціальна філософія в раціоналістичній традиції</p> <ul style="list-style-type: none"> • Позитивістський підхід до осмислення суспільства(О.Конт, Г.Спенсер, К.Поппер), • Неокантіанський варіант соціальної філософії (М.Вебер) . • Концепція матеріалістичного розуміння історії (К.Маркс). • Структурний функціоналізм про розуміння соціального життя (Е.Дюркгейм). <p>2. Соціальна філософія в ірраціоналістичній традиції</p> <ul style="list-style-type: none"> • Соціальна концепція Ф.Ніцше. • Теорія циклічного розвитку культур (О.Шпенглер), • Екзистенціальна філософія про смисл та призначення історії. • «Філософська соціологія» Х.Ортеги і Гасата . • «Історичний традиціоналізм» Д.Донцова. <p>Аргументуйте твердження О.Конта: суспільство – це цілісна система, аналогічна живому організмові. У чому суть концепції рівноваги в позитивізмі? Розкрийте суть вчення позитивізму про зміст людської історії. Розкрийте смисл понять «мілітарне» та «індустріальне суспільство» в позитивізмі. Розкрийте суть вчення К.Поппера про</p>		<p>а філософії: 2)Скринник З.Е. Філософія. Конспект лекцій та матеріали для самостійного вивчення</p>	<p>соціальна філософія. - К., 1989 2. Гантінгтон С. Зіткнення цивілізацій. К. «Основи». – 2005. 3. Донцов Д. Дух нашої давнини. – Дрогобич, 1991 4. Поппер К. Відкрите суспільство та його вороги. – К., 1994. – Т. 1, Т 2 5. Риккерт Г. Науки о природі и науки о культуре. – СПб., 1911. 6. Соціальна філософія: Короткий енциклопедичний словник. – Київ – Харків, 1997. 7. Філософія. Світ людини: Курс лекцій: Навч. посібник / В.Г. Табачковський, М.О. Булатов, Н.В. Хамітов та ін. – К.: Либідь, 2003.</p>	<p>конспектом лекцій, навчальним посібником «Предмет і проблематика філософії:» презентацією рекомендованими фрагментами першоджерел</p>	<p>го плану</p>
---------------	--	--	---	--	--	-----------------

перехід від закритого суспільства до відкритого.
Які культурно-історичні способи ставлення людини до світу виділяє М.Вебер?
Охарактеризуйте поняття та типи “соціальної дії” за М.Вебером.
Як ви розумієте твердження марксизму: природа, суспільство і людське мислення розвиваються за одними й тими самими законами?
Розкрийте суть вчення марксизму про суспільно-економічні формації:
Обґрунтуйте тезу Е.Дюркгейма: вирішальною умовою виживання суспільства є консенсус. Чим такий підхід відрізняється від марксистського вчення про суспільство?
Охарактеризуйте поняття «ціннісно-нормативна система» у теорії Е.Дюркгейма. Опишіть її функції.
Охарактеризуйте поняття “нігілізм” у філософії Фрідріха Ніцше.
Охарактеризуйте поняття «діонісійський початок» та «аполлонівський початок» у філософії Ф. Ніцше.
Поясніть суть тези Ф. Ніцше: людина – це “линва, натягнута між твариною та надлюдиною – линва над прірвою”.
Через які образи Ніцше розкриває шлях до надлюдини? Поясніть їх символічний зміст.
У чому суть зміни підходу до історії, здійсненої О. Шпенглером?

	<p>Який зміст вкладає Шпенглер у поняття “цивілізація”? Чому цивілізація неминучо веде до “присмерку культури”?</p> <p>Як розуміти твердження К. Ясперса, що історія – це шлях до надісторичного?</p> <p>Розкрийте зміст понять “добірна меншина”, “маса”, “бунт мас” за Х. Ортегою-і-Гасетом.</p>					
<p>Тиждень 14-й 6 год.</p>	<p>Тема 7. Новітня соціальна філософія План:</p> <p>1. Соціальна філософія в раціоналістичній традиції</p> <ul style="list-style-type: none"> • Позитивістський підхід до осмислення суспільства(О.Конт, Г.Спенсер, К.Поппер), • Неокантіанський варіант соціальної філософії (М.Вебер) . • Концепція матеріалістичного розуміння історії (К.Маркс). • Структурний функціоналізм про розуміння соціального життя (Е.Дюркгейм). <p>2. Соціальна філософія в ірраціоналістичній традиції</p> <ul style="list-style-type: none"> • Соціальна концепція Ф.Ніцше. • Теорія циклічного розвитку культур (О.Шпенглер), • Екзистенціальна філософія про смисл та призначення історії. • «Філософська соціологія» Х.Ортеги і Гасата . 	<p>Дискусія, групова робота</p>	<p>1)Предмет і проблематик а філософії: 2)Скринник З.Е. Філософія. Конспект лекцій та матеріали для самостійного вивчення</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Андрущенко В., Михальченко М. Сучасна соціальна філософія. - К., 1989 2. Гантінгтон С. Зіткнення цивілізацій. К. «Основи». – 2005. 3. Донцов Д. Дух нашої давнини. – Дрогобич, 1991 4. Поппер К. Відкрите суспільство та його вороги. – К., 1994. – Т. 1, Т 2 5. Риккерт Г. Науки о природі и науки о культуре. – СПб., 1911. 6. Соціальна філософія: Короткий енциклопедичний словник. – Київ – Харків, 1997. 7. Філософія. Світ людини: Курс лекцій: Навч. посібник / В.Г. Табачковський, М.О. Булатов, Н.В. Хамітов та ін. – К.: Либідь, 2003. 	<p>4 год. Робота з конспектом лекцій, навчальним посібником «Предмет і проблематик а філософії:» презентацією рекомендованими фрагментами першоджерел</p>	<p>Згідно семестрового плану</p>

	«Історичний традиціоналізм» Д.Донцова.					
Тиждень 15-й 6 год	<p>Тема 8. Розвиток філософської думки в Україні</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Філософська думка Руси-України 2. Філософія у Києво-Могилянській академії 3. Філософія Григорія Сковороди. 4. Філософська думка України в XIX - XX ст. 5. Романтизм: національне підґрунтя та соціософські ідеї: «Історія Русів»; М. Костомаров. «Книга буття українського народу». 6. Світогляд Т. Шевченка, П. Куліша. 7. Світоглядні позиції М. Гоголя 8. Філософія мови О.Потебні. 9. Раціоналізм в Україні другої пол. XIX ст.: філософські та соціально-політичні погляди І. Франка <p>Охарактеризуйте три періоди у формуванні і розвитку філософських ідей в Україні.</p> <p>Охарактеризуйте джерела світоглядних ідей Київської Русі. Викладіть зміст «Слова про Закон і Благодать»митрополита Іларіона. Розкрийте значення Києво-Могилянської академії у розвитку філософії в Україні та опишіть її діяльність.</p> <p>Охарактеризуйте творчий шлях та основні філософські ідеї професорів Києво-Могилянської академії.</p>	Лекція	<p>1)Предмет і проблематик а філософії:</p> <p>2)Скринник</p> <p>3.Е. Філософія. Конспект лекцій та матеріали для самостійного вивчення</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ю.М.Вільчинський, С.В.Вільчинська, З.Е.Скринник. Розвиток філософської думки в Україні : навч. посібник, рекомендований МНО України – 3.- є вид. – К.: КНЕУ, 2014 2. Грабовський С. Українська людина у вимірах XX ст. - К., 1997. 3. Горський В.. Історія української філософії. - К., 1996 4. Донцов Д. Дух нашої давнини. – Дрогобич, 1991 5. Історія філософії України: Хрестоматія. - К., 1993. 6. Кульчицький О. Основи філософії і філософічних наук. - Мюнхен - Львів, 199 7. Чижевський Д.Нариси з історії філософії на Україні. - Мюнхен. 1983.5 8. Шлемкевич М. Сутність філософії. – Париж – Нью-Йорк – Мюнхен, 1981 9. 	4 год. Робота з конспектом лекцій, навчальним посібником «Предмет і проблематик а філософії:» презентацією рекомендованими фрагментами першоджерел	Згідно семестрового плану

	<p>Які причини спонукали Г.Сковороду стати мандрівним філософом? Поясніть вислів: «життя його стало філософією, а філософія – життям». Яким чином, за Г.Сковородою, відбувається творення справжньої людини? Чому вчення Г.Сковороди та П.Юркевича постає як філософія „серця”? Який зміст має поняття „серця”? Які етапи пройшов український Романтизм у своїй еволюції? Дайте загальну характеристику романтичного світогляду. Охарактеризуйте соціально-філософську концепцію Кирило-Методіївського братства.. Розкрийте зміст смисло-образів «правда», «слава», «свобода» у творчості Т.Шевченка. У чому він вбачає «правду» для України? Охарактеризуйте Шевченкове бачення української історії. Яку мету ставила у своїй діяльності «Руська Трійця»? Охарактеризуйте соціально-філософські ідеї І.Франка. Аргументуйте тезу О.Потебні: “мова – містичне ядро нації</p>					
<p>Тиждень 16-й 6 год</p>	<p>Тема 8. Розвиток філософської думки в Україні План: 10. Філософська думка Руси-України 11. Філософія у Києво-Могилянській академії 12. Філософія Григорія Сковороди.</p>	<p>Дискусія, групова робота</p>	<p>1)Предмет і проблематик а філософії: 2)Скринник З.Е. Філософія. Конспект</p>	<p>1.Ю.М.Вільчинський, С.В.Вільчинська, З.Е.Скринник. Розвиток філософської думки в Україні : навч. посібник, рекомендований МНО України – 3.- є вид. – К.: КНЕУ, 2014 2.Грабовський С. Українська</p>	<p>4 год. Робота з конспектом лекцій, навчальним посібником «Предмет і</p>	<p>Згідно семестрового плану</p>

	<p>13. Філософська думка України в XIX - XX ст.</p> <p>14. Романтизм: національне підгрунття та соціософські ідеї: «Історія Русів»; М. Костомаров. «Книга буття українського народу».</p> <p>15. Світогляд Т. Шевченка, П. Куліша.</p> <p>16. Світоглядні позиції М. Гоголя</p> <p>17. Філософія мови О.Потебні.</p> <p>2. Раціоналізм в Україні другої пол. XIX ст.: філософські та соціально-політичні погляди І. Франка</p>		<p>лекцій та матеріали для самостійного вивчення</p>	<p>людина у вимірах XX ст. - К., 1997.</p> <p>3.Горський В.. Історія української філософії. - К., 1996</p> <p>4.Донцов Д. Дух нашої давнини. – Дрогобич, 1991</p> <p>5.Історія філософії України: Хрестоматія. - К., 1993.</p> <p>6.Кульчицький О. Основи філософії і філософічних наук. - Мюнхен - Львів, 199</p> <p>7.Чижевський Д.Нариси з історії філософії на Україні. - Мюнхен. 1983.5</p> <p>8.Шлемкевич М. Сутність філософії. – Париж – Нью-Йорк – Мюнхен, 1981</p>	<p>проблематик а філософії:» презентацією рекомендованими фрагментами першоджерел</p>	
--	---	--	--	--	---	--